

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף ב עמוד א

משנה. אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר. כל מקום שאין מכניסין בו חמץ - אין צריך בדיקה. ובמה אמרו שתי שורות במרתף - מקום שמכניסין בו חמץ, בית שמאי אומרים: שתי שורות על פני כל המרתף, ובית הלל אומרים: שתי שורות החיצונות, שהן העליונות.

גמרא. מאי אור?

רב הונא אמר: נגהי, ורב יהודה אמר: לילי.

קא סלקא דעתך דמאן דאמר נגהי - נגהי ממש, ומאן דאמר לילי - לילי ממש.

מיתיבי: +בראשית מד+ הבקר אור והאנשים שלחו, **אלמא:** אור יממא הוא! - מי כתיב האור בקר? הבקר אור כתיב, כמאן דאמר: צפרא נהר. וכדרב יהודה אמר רב, דאמר רב יהודה אמר רב: לעולם יכנס אדם בכי טוב ויצא בכי טוב.

מיתיבי +שמואל ב כג+ וכאור בקר יזרח שמש **אלמא** אור יממא הוא! - מי כתיב אור בקר? וכאור בקר כתיב. והכי קאמר: וכאור בקר בעולם הזה - כעין זריחת שמש לצדיקים לעולם הבא. -

מיתיבי: +בראשית א+ ויקרא אלהים לאור יום **אלמא** אור יממא הוא! - הכי קאמר: למאיר ובא קראו יום. - אלא מעתה ולחשך קרא לילה - למחשיך ובא קרא לילה? - והא קיימא לן דעד צאת הכוכבים יממא הוא! - אלא הכי קאמר: קרייה רחמנא לנהורא: ופקדיה אמצותא דיממא, וקרייה רחמנא לחשוכא ופקדיה אמצותא דלילה.

מיתיבי: +תהלים קמח+ הללוהו כל כוכבי אור **אלמא** אור אורתא הוא! - הכי קאמר: הללוהו כל כוכבים המאירים. - אלא מעתה, כוכבים המאירים הוא דבעו שבוחי, שאינן מאירין - לא בעו שבוחי? והא כתיב +תהלים קמח+ הללוהו כל צבאיו! - אלא הא קא משמע לן: דאור דכוכבים נמי אור הוא. למאי נפקא מינה - לנווד מן האור, (דתנן): +מסורת הש"ס: [דתניא]+ הנווד מן האור - אסור באורן של כוכבים.

מיתיבי: +איוב כד+ לאור יקום רוצח יקטל עני ואביון ובלילה יהי כגנב הא מדקאמר ובלילה יהי כגנב - **אלמא** אור יממא הוא! - התם הכי קאמר: אי פשיטא לך מילתא כנהורא, דאנפשות קאתי - רוצח הוא וניתן להצילו בנפשו, ואי מספקא לך מילתא כליליא - יהי בעיניך כגנב, ולא ניתן להצילו בנפשו.

מיתיבי +איוב ג+ יחשכו כוכבי נשפו יקו לאור ואין ואל יראה בעפעפי שחר מדקאמר יקו לאור ואין - **אלמא** אור יממא הוא! - התם מילט הוא דקא לייט ליה איוב למזליה, אמר: יהא רעוא דליצפיה הך גברא לנהורא ולא לישכחיה.

מיתיבי: +תהלים קלט+ ואומר אך חשך ישופני ולילה אור בעדני **אלמא** אור יממא הוא! - התם הכי קאמר דוד: אני אמרתי אך חשך ישופני לעולם הבא שהוא דומה ליום, עכשיו - העולם הזה שהוא דומה ללילה אור בעדני.

מיתיבי, רבי יהודה אומר: בודקין אור (לארבעה) +מסורת הש"ס: [ארבעה]+ עשר, ובארבעה עשר שחרית, ובשעת הביעור. מדקאמר רבי יהודה בודקין אור ארבעה עשר ובארבעה עשר שחרית **אלמא** אור אורתא הוא! שמע מינה.

מיתיבי: מאימתי ארבעה עשר אסור בעשיית מלאכה? רבי אליעזר בן יעקב אומר: משעת האור. רבי יהודה אומר: משעת הנץ החמה. אמר ליה רבי אליעזר בן יעקב לרבי יהודה: וכי היכן מצינו יום שמקצתו אסור בעשיית מלאכה ומקצתו מותר בעשיית מלאכה? אמר ליה: הוא עצמו יוכיח, שמקצתו מותר באכילת חמץ ומקצתו אסור באכילת חמץ. מדקאמר רבי יהודה משעת הנץ החמה, **אלמא:** אור דקאמר רבי אליעזר בן יעקב -

אורתא הוא! - לא, מאי אור - עמוד השחר. - אי הכי, דקאמר ליה: היכן מצינו יום שמקצתו מותר בעשיית מלאכה ומקצתו אסור בעשיית מלאכה, נימא איהו לנפשיה, הא איכא לילה דקא שרי רבי אליעזר בן יעקב! - הכי קאמר: בשלמא לדידי - אשכחנא דקא פלגי רבנן בין יממא לליליא, (דתנן) +מסורת הש"ס: [דתניא] + גבי תענית ציבור: עד מתי אוכל ושותה - עד שיעלה עמוד השחר. דברי רבי אליעזר בן יעקב. רבי שמעון אומר: עד קרות הגבר. אלא לדידך, היכא אשכחנא יממא גופיה דפלגי ביה רבנן? - אמר ליה: הוא עצמו יוכיח, שמקצתו מותר באכילת חמץ ומקצתו אסור באכילת חמץ. שפיר קאמר ליה רבי יהודה לרבי אליעזר! - הכי קאמר ליה רבי אליעזר: אמינא לך אנא מלאכה דרבנן, ואת אמרת לי חמץ דאורייתא, דעד הכא - אסר רחמנא ועד הכא - שרא רחמנא. - ואידך? - שעות דרבנן. - ואידך? - הרחקה הוא דעבוד רבנן לדאורייתא. **מיתבי:** אין משיאין משואות אלא על החדש שנראה בזמנו לקדשו, ואימתי משיאין משואות - לאור עבורו. **אלמא: אור אורתא הוא! שמע מינה.**

מיתבי: היה עומד כל הלילה ומקריב על המזבח, לאורה טעון קידוש ידים ורגלים, דברי רבי! - אורה שאני. **מיתבי** מר זוטרא המפלת אור לשמונים ואחד, בית שמאי פוטרין מקרבן, ובית הלל מחייבים. אמרו להן +מסורת הש"ס: [להם] + בית הלל לבית שמאי: מאי שנא אור שמנים ואחד מיום שמנים ואחד? אם שיוה לו לטומאה - לא שיוה לו לקרבן? מדקאמר בית הלל לבית שמאי מאי שנא אור שמנים ואחד מיום שמנים ואחד **שמע מינה אור אורתא הוא! שמע מינה.**

מיתבי: יכול יהא נאכל אור לשלישי; ודין הוא: זבחים נאכלים ליום אחד, ושלמים נאכלים לשני ימים. מה להלן לילה אחר היום - אף כאן לילה אחר היום, תלמוד לומר: +ויקרא יט+ ביום זבחכם יאכל וממחרת והנותר עד יום - בעוד יום הוא נאכל, ואינו נאכל לאור שלישי. יכול ישרף מיד, ודין הוא: זבחים נאכלין ליום ולילה אחד, ושלמים נאכלין לשני ימים ולילה אחד, מה להלן - תיכף לאכילה שריפה, אף כאן - תיכף לאכילה שריפה. תלמוד לומר: +ויקרא ז+ והנותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף - ביום אתה (שורף) +מסורת הש"ס: [שורפו]+, ואי אתה שורפו בלילה. מדקאמר יהא נאכל אור לשלישי **אלמא: אור אורתא הוא! שמע מינה.**

תא שמע: אור של יום הכפורים מתפלל שבע ומתודה, שחרית מתפלל שבע ומתודה, במוסף מתפלל שבע ומתודה, במנחה מתפלל שבע ומתודה, בערבית מתפלל מעין שמונה עשר. רבי חנינא בן גמליאל אומר - משום אבותיו: מתפלל שמונה עשר שלימות, מפני שצריך לומר הבדלה בחונן הדעת. **אלמא: אור אורתא הוא! שמע מינה.**

תא שמע, דתני דבי שמואל: לילי ארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר, **אלמא: אור אורתא הוא!**

- אלא: בין רב הונא ובין רב יהודה, דכולי עלמא: אור אורתא הוא. ולא פליגי, מר כי אתריה ומר כי אתריה. באתריה דרב הונא קרו נגהי, ובאתריה דרב יהודה קרו לילי.

ותנא דידן מאי טעמא לא קתני לילי? - לישנא מעליא הוא דנקט. וכדברי יהושע בן לוי, דאמר רבי יהושע בן לוי: לעולם אל יוציא אדם דבר מגונה מפיו, שהרי עקם הכתוב שמונה אותיות ולא הוציא דבר מגונה מפיו, שנאמר +בראשית ז+ מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהרה, רב פפא אמר: תשע שנאמר +דברים כג+ כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה. רבינא אמר: עשר, וי' דטהור. רב אחא בר יעקב אמר: שש עשרה, שנאמר +שמואל א כ+ כי אמר מקרה הוא בלתי טהור הוא כי לא טהור. תניא דבי רבי ישמעאל: לעולם יספר אדם בלשון נקיה, ...